

Z OBSAHU	Následovat Krista, ne se hrnout dopředu vlastními silami. Homilie papeže Františka	04
	Mučedníci komunismu: P. Stanisław Szulmiński SAC	05
	Pravdivé dějiny celibátu	07
	Dilema, aneb když žádné řešení není ideální	08

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého opata Bernarda (1090–1153)

Projevila se dobrota Boha, našeho Spasitele, a jeho láska k lidem. Děkujeme Bohu, jehož působením tak oplýváme útechou v tomto pozemském putování, v tomto vyhnanství, v této bídě.

Hle, pokoj nikoli slibovaný, nýbrž zeslaný, nikoli odkládaný na později, nýbrž daný, nikoli prorokovaný, nýbrž poskytnutý... Pravda, bylo nám dáno malé dítě, ale přebývá v něm celá plnost božství. Když totiž přišla plnost času, přišla i plnost božství. Přišlo v těle, aby se alespoň tak ukázalo tělesným tvorům, a až se zjeví jeho láska k lidem, aby byla rozpoznána jeho dobrota. Jakmile totiž vejde ve známost Boží láska k lidem, jeho dobrota nemůže nadále zůstat skryta...

Co by mohlo takovou měrou objasnit jeho milosrdenství jako to, že vzal na sebe dokonce bídu? Co je tak plno slitovnosti jako to, že se kvůli nám Boží Slovo stalo uschlou trávou? Pane, co je člověk, že na něho myslíš? Nebo proč se k němu skláníš svým srdcem? Z toho at' člověk pozná, jak veliká je Boží péče o něj. Z toho at' pochopí, jak o něm Bůh smýšlí nebo co k němu cítí. Neptej se, člověče, na to, co trpíš ty, nýbrž co vytrpěl on. Z toho, co pro tebe učinil, poznej, jak si tě cenil; tak se ti ukáže jeho dobrota, jež pramení z lásky k člověku. Vždyť oč menším se učinil z lásky k lidem, o to větším se projevil ve své dobrotě. A čím více byl pro mne znevažován, tím je mi dražší. Projevila se, říká apoštol, dobrota Boha, našeho Spasitele, a jeho láska k lidem. Vskutku velikopá a zjevná je Boží dobrota a láska k člověku! Velikopěť důkaz dobroty podal ten, jehož zásluhou byla lidská přirozenost spojena s Božím jménem.

Mistr Vyšebrodský: Zrození Krista (kolem 1350). Foto: Wikimedia Commons

Očekávání a představy

V roce 1926 se ve Washingtonu konala hodně zvláštní aukce. V nabídce bylo 150 tisíc vynálezů, které byly zastaralé a nikdy nebyly uvedeny do praxe. Aukce probíhala tak, že nejdříve byl každý předmět představen, načež nastal výbuch smíchu a pak licitátor pokračoval ve vyvolávání prodejní ceny. V aukci byly předměty jako například svítící kočka, která měla odhánět myši, nebo přístroj proti chrápání. Ten měl jakousi troubu, přičemž začínala při ústech a její zakončení bylo u ucha. Chrápající člověk měl svůj nemilý zvuk produkovat při ústí tohoto přístroje a ten měl následně zesílit zvuk a de facto chrápajícího vzbudit. Jak vidíte, přístroj se neujal. Přesně tak se neujalo 149 tisíc dalších vynálezů. Tuto

výstavu nepovedených vynálezů bychom ale mohli nazvat i výstavou 150 tisíc nesplněných snů nebo zklamání.

Proč chceme mluvit o zklamáních právě v době, kdy Vánoce klepou na dveře? Měli bychom mluvit o radosti Vánoc... Je to pravda, ale nejsou právě Vánoce pro mnohé lidi nejtěžší chvílí v roce? Vědí o tom ti, kterým zemřel někdo blízký, nebo ti, co se rozešli. Vědí o tom také ti, kteří v dnešním materiálním světě nemají dostatek finančních prostředků nebo nemají bydlení. Pro všechny z nich jsou Vánoce časem bolestným, který je třeba pouze přežít.

Viktor Frankl v knize *Vůle ke smyslu* popisuje, jak byl v koncentračním táboře

Dokončení na str. 3

Foto: <http://www.europarl.europa.eu>

Evropský parlament zamítl uvolnit fondy na takzvané sexuální a reprodukční zdraví

Evropský parlament odhlasoval 13. prosince Výroční zprávu o lidských právech a demokracii ve světě (za rok 2016), pro kterou hlasovalo 140 poslanců, zatímco 100 jich hlasovalo proti a 80 se zdrželo hlasování. Jak v tiskovém sdělení podotýká Federace katolických rodinných svazů v Evropě (FAFCE), zpráva obsahuje některé eticky problematické aspekty, což nicméně není nic nového. Vzhledem k tomu, že pojednává o situaci základních lidských práv ve třetích zemích a evropské politice vůči nim, vyvíjejí o tento dokument zájem příslušné nátlakové skupiny, které podporují kulturu nepřátelskou životu.

Projevuje se to kupříkladu ve 44. paragrafu zprávy, který povzbuzuje třetí země k legalizaci svazků dvojic stejného pohlaví na úrovni manželství. Podle evropských rodinných sdružení se jedná o zřejmý pokus ideologické kolonizace a evidentní rozpor s principem subsidiarity, podle kterého tento typ zákonodárství přísluší členským státům, a tudíž nelze mluvit o jednotné evropské pozici vůči třetím zemím.

V jiném článku zprávy (18) Evropský parlament ostře odsuzuje Trumpovy škrty ve financování potratových organizací a vyzývá Evropskou unii a její členské státy, aby z evropských i národních fondů nahradily vzniklou finanční mezeru v „oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv“. Jak ale informuje mluvčí Federace evropských rodinných svazů, sami poslanci při hlasování o rozpočtu Evropské unie na rok 2018 zamítlí navýšení o 20 milionů eur, které měly být věnovány právě na zmíněné „reprodukční“, rozuměj potratové služby. Ukazuje se tak nedůslednost jejich hlasování, ale také skutečnost, že návrhy obsažené v určitých rezolucích jsou pouhou ideologií, která splaskne, když se jedná o složitých rozpočtových otázkách.

RaVat

Papež František: Apoštolská cesta byla znamením naděje pro Asii

Svatý otec promluvil o své 21. zahraniční cestě během pravidelné středeční generální audience. Dny, které strávil v Barmě a Bangladéši, popsal jako „velký Boží dar“. Řekl, že na své cestě do Barmy byl svědkem národa, který se postupně pohybuje směrem k svobodě a míru, přičemž to bylo vůbec poprvé, kdy do této země vstoupil nástupce svatého Petra.

Mezi hlavní vrcholy patřilo setkání s mladými lidmi a mše v Rangúnu. Dále zdůraznil význam schůzky s představiteli ostatních náboženství, kde dostal příležitost vyjádřit důležitost dialogu a spolupráce při budování společnosti, ze které nebude nikdo vylučován.

Setkání s bangladéšským lidem představovalo podle něj další krok vpřed v zájmu respektu a dialogu mezi křesťany a muslimy. Dále se zmínil o vyjádření solidarity s úsilím Bangladéše při zajišťování humanitární pomoci během přílivu rohingských uprchlíků z Barmy.

Velmi ho potěšilo, že na závěrečnou mši svatou s mladými lidmi, kterou celebuloval v Dháce, dorazili také mladí muslimové a příslušníci jiných náboženství. „V tomto smyslu skončila moje pastorační cesta znamením naděje pro Bangladéš, pro celou Asii a pro celý svět,“ uzavřel Svátý otec.

Církev.cz

Výsledek reformy vatikánských médií: portál Vatican News

Ediční multimediální centrum (CEM) – takový je výsledek reformy vatikánských sdělovacích prostředků, sjednocených do Sekretariátu pro komunikaci pod vedením prefekta mons. Daria Viganò. Centrum bude denně vyrábět veškerou typologii mediálních obsahů od audia před video po texty a grafiku. Zpočátku jej vytvořil sedmdesátičlenný tým šesti jazykových sekcí bývalého Vatikánského rozhlasu – italské, anglické, francouzské, německé, španělské a portugalské – pod vedením edičního ředitele, kterým je mons. Viganò. Postupně se do něj zapojí všech 350 redaktorů a techniků 40 jazykových sekcí Vatikánského rozhlasu a osm dalších institucí, které spadají pod Sekretariát pro komunikaci.

Konkrétním projevem reformy jsou nové webové stránky www.vaticannews.va, které byly spuštěny 17. prosince v prozatímní beta verzi. Pokud bude uživatel hledat dosavadní weby Vatikánského rozhlasu zmíněných šesti jazyků, bude na něj automaticky přesměrován.

Od ledna příštího roku se do Sekretariátu pro komunikaci včlení rovněž deník *L'Osservatore Romano*, který si nicméně zachová své jméno i tištěnou verzi.

Vatikánský rozhlas, který prozatím ještě vysílá do Afriky a na Blízký východ, bude vysílat pouze v Itálii a italsky pod novým názvem *Radio Vaticana Italia*, přičemž rozhlasové pořady ostatních čtyřiceti jazykových redakcí nahradí podcasting.

Webové stránky jazykových sekcí bývalého Vatikánského rozhlasu – kromě zmíněných šesti jazyků – budou pokračovat na starých stránkách (radiovaticana.va), stránky české sekce Vatikánského rozhlasu rovněž na dosavadní adrese a – jakmile to bude technicky umožněno – postupně v průběhu času přejdou na zmíněný nový portál www.vaticannews.va.

RaVat

Dokončení ze str. 1

svědkem toho, že nejvíce lidí umíralo na Vánoce. Ne proto, že by bývalo více práce nebo méně jídla. Tito lidé umírali ze stesku, protože ztratili naději, že se ještě někdy uvidí se svými drahými. Jan Křtitel v Matoušově evangeliu prožívá něco z této zkušenosti zklamání, jeho sny, zdá se, byly rozbité. A přitom byl Jan Křtitel tím, který jednoznačně ukázal na Ježíše, že on je ten očekávaný Mesiáš, když na něj ukázal a řekl: „Hle, Beránek Boží...“ Nebál se vyzývat ke změně a obrácení lidí každého postavení a přesvědčení. Mnozí za ním přicházeli, aby se dali pokřtít. Nebál se kritizovat krále Heroda Antipase, který nejdříve svedl manželku svého bratra Filipa a pak se nešťít ho zabít, aby si ji mohl vzít. V Izraeli zavládlo zděšení. „Kdo nám to vládne?“ ptali se lidé. Jan se odvážil vyzývat ke změně tohoto mocného vládce. Nyní sedí Jan ve vězení a ví, že má poslední hodiny života. Přichází na něj úzkost a pochybnosti. Posílá za Ježíšem posly, kteří tlumočí jeho otázku: „Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?“ Janovo zklamání vyplývá z jeho očekávání, z jeho představ. V čem byly Janovy představy mylné? Jan byl zklamaný, protože měl odlišnou představu o tom, jaký měl Mesiáš být. Jan měl zřejmě podobnou představu o Mesiáši jako jeho současníci Židé. Ti očekávali politického vůdce, který usedne na trůn a porazí pohanského nepřítele – tj. Římany. Ne tak dávno, asi sto let před Kristem, se Židům podařilo porazit pohanského nepřítele, bylo to za dob Judy Makabejského, který povstal a s ním mnozí lidé a bojovali za svou víru, za své tradice. Zřejmě něco podobného očekávali i Janovi současníci a také on sám.

Leo Buscaglia zmiňuje jednu událost ze svého dětství. V jeho rodině bylo zvykem, že dárky na Vánoce se dávaly postupně pod stromeček už několik dnů před samotnými svátky. Pod stromečkem se objevila obrovská krabice, větší než on sám, byla převázaná stuhou a na ní bylo napsáno jeho jméno. Vždy, když šel kolem, fantazie pracovala na plné obrátky a představoval si fantastické možnosti, co by mohlo být obsahem dárku. Napětí stoupalo každým dnem, jak se blížily Vánoce. Přišel den D, kdy se celá rodina shromáždila u vánočního stromku, a rodiče vyzvali děti, aby si rozbalily dárky. Náš hrdina se pustil do rozbalování svého megadárku. Jak vzpomíná, už ve chvíli rozbalování pocítil velké zklamání. Věděl totiž, že tajemství bude jednou provždy odhaleno. V krabici byl krásný vyřezávaný pracovní stůl, který mu udělal jeho strýc. „Od této chvíle nic na tomto světě nebylo schopné uspokojit moje očekávání. Nedokážu si už dnes vybavit, po čem jsem tehdy tak moc toužil. Byla to pro mě velká škola.“

Mnohokrát se cítíme zklamání, ne proto, že by to, co jsme dostali, bylo špatné, ale proto, že jsme měli jiné, možná nereálné očekávání. Jsem si jist, že kdyby kdokoliv z nás v této chvíli ztratil všechno, co má, a následující den by to nějakým způsobem znovu získal, cítil by ohromnou vděčnost za to, co má. Naše netrpělivost a nejistota často působí, že upadáme nakonec do úplné beznaděje. Jak jsme na tom my? Je náš život plný zklamání, protože jsme měli nereálné očekávání? Hledali jsme štěstí na špatných místech? Naučili jsme se čekat na Pána? Prosme Ducha Svatého, abychom Boha přijali, jako toho, kdo stvořil nás, koho nechceme tvořit k svému obrazu a podobě. Prosme Božího Ducha, aby nás naučil vidět Boží znamení na obyčejných místech v našem životě a prosme ho o dar vytrvalosti a trpělivosti, abychom dokázali čekat.

P. Ján Halama SVD, farář ŘKF Kolín

Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz nebo na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClarityMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 25 Kč, což za rok činí 600 Kč. Všem dárčům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

SLOVO KNĚZE

Milí čtenáři *Monitoru*.

Prožíváme krásnou dobu adventní. Rozjímáme o příchodu Pána k nám. Je to ale též čas, kdy se můžeme zamýšlet nad darem života a darem existence vůbec. Skutečnost vesmíru není samozřejmostí. Svět existuje, protože Bůh chce, aby byl. I my žijeme díky Bohu, který stvořil naši duši a zatím nás odsud neodvolal.

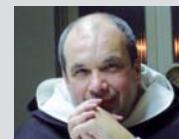
V Adventu je dar života eminentně vyjádřen přítomností Božího Syna v lůně Panny Marie. Přes zvláštnost a náročnost podivuhodného početí, Maria i Josef Boží dítě ve víře a lásce přijali. Díky tomu mohl Syn pokojně růst, a když se Marii naplnil čas, spatřit i světlo světa. Vidíme, že dar života krom Boží vůle vyžaduje i lásku a dobrou vůli rodičů.

Dnes je bohužel úcta k daru života značně pokleslá a potřebná rodičovská láska mnohých otců a matek se vytrácí. Jen tak lze vysvětlit, že tolika počatým dětem není dopřáno se narodit, a že jsou zabíjené ještě v mateřských lůněch. Negativní postoj k lidskému životu je patrný i z antikoncepční mentality, která seabydlela v západní společnosti a přispívá k vymírání některých národů.

V tomto kontextu působí směšně nedávné prohlášení Ministerstva zahraničních věcí ČR k 69. výročí vyhlášení Všeobecné deklarace lidských práv. Vychvaluje se v něm, jaký pokrok jsme za téměř sedm dekad učinili. Je to velké pokrytectví. Šedesát let z této doby je u nás prolomeno primární právo na život a stále je masivně pošlapáváno. Krom toho dnes roste počet pseudo-práv a snaha vydávat je za lidská práva a politicky je všem vnucovat.

Naší nadějí je Pán, který přichází. On, Dárce života, nám nabízí nový věčný život a narovnání toho pozemského. Pohled na Svatou rodinu – spravedlivého Josefa, čistou Marii a božského Ježíše, dodává inspiraci a vlévá pokoj i pevnost pro vlastní naplnění křesťanského poslání. Přejí Vám radostné a požehnané prožití Vánoc ve Vašich rodinách.

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy*

NÁSLEDOVAT KRISTA, NE SE HRNOUT DOPŘEDU VLASTNÍMI SILAMI

Homilie papeže Františka při mši svaté s mládeží v katedrále v Rangúnu

Lorenzo Monaco: Narození Páně (1406–1410). Foto: Wikimedia Commons

Moje návštěva ve vaší krásné zemi se chýlí ke konci a já bych chtěl spolu s vámi poděkovat Bohu za četné milosti, které jsme v těchto dnech obdrželi. Když hledím na vás, mladé Myanmařany, a na všechny, kdo stojí před katedrálou a sledují nás, rád bych se s vámi podělil o jednu větu z dnešního prvního čtení, jež ve mně rezonuje. Svatý Pavel ji převzal od proroka Izaiáše do svého listu adresovaného mladé křesťanské komunitě v Římě. Poslechněme si ji znovu: „Jak milý je příchod těch, kdo zvěstují dobré věci!“ (srov. Řím 10,15; Iz 52,7).

Drazí mladí Myanmařané! Po vyslechnutí vašich slov a vašich zpěvů bych rád zmíněnou větu aplikoval na vás. Ano, váš příchod je milý, a je krásné a povzbuzující vidět vás, protože zvěstujete dobré věci, dobrou zvěst svého mládí, své víry a svého nadšení. Vy určitě jste dobrá zvěst, protože jste konkrétním znamením víry Církve v Ježíše Krista, který nám přináší radost a naději, jež nebudou mít nikdy konce.

Maria měla odvahu svěřit se dobré zvěsti, kterou uslyšela, a vyjádřit ji životem věrné oddanosti svému povolání, naprostým sebedarováním a úplnou odevzdaností do laskavé Boží péče.

Tvář Božího milosrdenství

Někteří si kladou otázku, jak je možné mluvit o dobrých zprávách, když je okolo nás tolik utrpení. Kde jsou dobré zvěsti mezi tolikerou nespravedlností, chudobou a bídou, které vrhají stín na nás a náš svět? Chtěl bych, aby odtud vyšlo velice jasné poselství. Chtěl bych, aby lidé věděli, že vy, mladí muži a ženy Myanmaru, nemáte strach věřit v dobrou zvěst Božího milosrdenství, protože má jméno a tvář: Ježíš Kristus. Jakožto poslové této dobré zvěsti jste hotovi nést slova naděje

Církvi, své zemi a světu. Jste připraveni nést dobrou zvěst bratřím a sestrám, kteří trpí a potřebují vaše modlitby a vaši solidaritu, ale také vaše zaujetí pro lidská práva, pro spravedlnost a pro růst toho, čím obdarovává Ježíš: lásky a pokoje.

Naše místo v Božím plánu

Chtěl bych vám však předložit také jednu výzvu. Naslouchali jste pozorně prvnímu čtení? Svatý Pavel tam opakuje třikrát slůvko *bez*. Je to nepatrné slovo, které nás vybízí k zamyšlení nad naším místem v Božím plánu. Pavel jej totiž používá ve třech otázkách, které bych rád položil každému z vás osobně. První zní: „Jak v něho mohou uvěřit bez toho, že o něm slyšeli?“ Druhá: „Jak o něm mohou uslyšet bez hlasatele, který by jej hlásal?“ a třetí: „Jak mohou hlásat bez toho, že byli posláni?“ (srov. Řím 10,14–15).

Rád bych, abyste se nad těmito třemi otázkami hluboce zamysleli. Nemějte však strach! Jako dobrotivý otec (možná by bylo lépe říci dědeček!) nechci, abyste na tyto otázky odpovídali sami. Dovolte mi, abych vám nabídl pár myšlenek, které vás mohou provázet na cestě víry a pomáhat vám rozeznávat, co po vás Pán žádá.

Jak v něho mohou uvěřit?

První otázka svatého Pavla zní: „Jak v něho mohou uvěřit bez toho, že o něm slyšeli?“ Náš svět je plný hluku a roztěkanosti, jež mohou udusit Boží hlas. Aby druzí mohli o Bohu uslyšet a uvěřit v něho, potřebují jej nalézt v lidech, kteří jsou autentičtí a kteří umějí naslouchat. Takovými zajisté chcete být. Pouze Pán vám pomůže, abyste byli tak ryzí. Rozmlouvejte s ním proto v modlitbě. Učte se naslouchat jeho hlasu, mluvíte k němu pokojně z hloubi svého srdce.

Mluvíte však také ke svatým, našim nebeským přátelům, kteří nás mohou

inspirovat. Jako svatý Ondřej, jehož svátek připadá na dnešek. Byl obyčejným rybářem a stal se velkým mučedníkem, svědkem Ježíšovy lásky. Nežli se však stal mučedníkem, dopouštěl se chyb a musel se učit trpělivosti, aby se postupně stal pravým Kristovým učedníkem. Také vy nemějte strach učit se ze svých chyb! Kéž vás svatí vedou k Ježíši a učí vás, jak svěřovat svůj život do jeho rukou. Víte, že Ježíš je plný milosrdenství. Sdílejte s ním vše, co nosíte ve svém srdci: obavy a starosti, sny i naděje. Pěstujte vnitřní život tak, jako byste se starali o zahradu či pole. Vyžaduje to čas a trpělivost. Avšak jako pěstitel umí čekat na sklizeň, tak vás Pán, pokud se naučíte trpělivosti, obdaruje hojností plodů, o které se budete moci dělit s ostatními.

Jak o něm mohou uslyšet?

Druhá Pavlova otázka zní: „Jak o něm mohou uslyšet bez hlasatele, který by jej hlásal?“ Toto je velký úkol, který je svěřen zvláště vám mladým: být „učedníky-misionáři“, posly Ježíšovy dobré zvěsti zejména mezi vašimi vrstevníky a přáteli. Nebojte se vyvolat rozruch, klást otázky, které vedou lidi k zamyšlení! A nemějte strach, pokud pocítíte, že je vás málo a jste jen roztroušeni tu a tam. Evangelium roste vždycky z drobných kořínků.

Dejte se slyšet! Rád bych vás požádal, abyste křičeli, ale ne hlasem. Chtěl bych, abyste křičeli životem, srdcem, a byli tak znamením naděje pro ty, kdo klesají na duchu, rukou podanou těm, kdo jsou nemocní, přívětivým úsměvem vůči tomu, kdo je cizí, a pečující oporou pro toho, kdo je osamocen.

Nemějte strach učit se ze svých chyb. Ježíš je plný milosrdenství. Sdílejte s ním vše, co nosíte ve svém srdci: obavy a starosti, sny i naděje.

Jak ho mohou hlásat?

Poslední Pavlova otázka zní: „Jak mohou hlásat, jestliže nebyli poslání?“ Na konci mše svaté budeme všichni poslání chopit se darů, které jsme obdrželi, a podělit se o ně s ostatními. Mohlo by to trochu odrazovat, poněvadž nikdy nevíme, kam nás Ježíš pošle. On nás však nikdy nepošle, aniž by kráčet po našem boku, a je vždycky trochu napřed, aby nás vedl na nová a velkolepá místa svého království.

Jak Pán posílá Ondřeje a jeho bratra Šimona Petra v dnešním evangeliu?

„Pojďte za mnou,“ říká jim (srov. Mt 4,19). To je význam toho, co znamená být poslání: následovat Krista, ne se hrnout dopředu svými vlastními silami! Pán pošle některé z vás, abyste jej následovali jako kněží a stali se tak „rybáři lidí“. Jiné povolá, aby žili zasvěceným životem. A další povolá k manželskému životu, aby se stali milujícími otci a matkami. Ať už bude vaše povolání jakékoli, buďte odvázní, buďte velkorysí a především buďte radostní!

Tady v této krásné katedrále zasvěcené Neposkvrněnému Početí vás vybízím, abyste hleděli k Marii. Když přitakala andělovu poselství, byla mladá jako vy. Měla však odvahu svěřit se dobré zvěsti, kterou uslyšela, a vyjádřit ji životem věrné oddanosti svému povolání, naprostým sebedarováním a úplnou odevzdaností do laskavé Boží péče. Jako Maria můžete být všichni mírní, ale odvázní při hlásání Ježíše a jeho lásky druhým!

Drazí mladí, s velkou sympatií svěřuji vás a vaše rodiny její mateřské přímluvě. A prosím vás, pamatujte na mne ve svých modlitbách. Bůh žehnej Myanmaru! [*Myanmar pyi ko Payarthakin Kaung gi pei pa sei*]

Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezititulky redakce)

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

P. Stanisław Szulmiński SAC

Mnozí polští kněží, kteří zůstali po bolševické revoluci v Rusku, a také ti duchovní, kteří padli do sovětského zajetí po okupaci východního Polska sovětskou armádou v roce 1939, se stali oběťmi pronásledování komunistických úřadů. Řada z nich byla odsouzena a odvléčena do táborů Gulagu. Někteří z nich zde našli mučednickou smrt. Jedním z těchto kněží byl otec Stanisław Szulmiński SAC.

Narodil se 10. července 1894 v Oděse, do rodiny aktivních, pracovitých a věřících katolíků. V roce 1917 absolvoval střední obchodní školu v Kamenci Podolském, v centru polské menšiny na ji-

hozápádní Ukrajině, kam se s rodinou přestěhovali. Po osobním hledání našel duchovní povolání pro kněžství. V roce 1917 vstoupil do kněžského semináře v Žitomiru. Kvůli společenským změnám

v tehdejší Rusku – uchopení moci bolševiky – odjel na studia do semináře do Tarnowa na jihovýchodě Polska. Kněžské svěcení přijal 8. července 1923 v Buczaczu z rukou biskupa Petra Mańkowského.

Misionář sjednocení křesťanů

Už v době teologických studií toužil zasvětit svůj život otázce smíření mezi pravoslavnou a katolickou církví a misijně působit na území Sovětského svazu. Vzhledem k probíhajícímu pronásledování Církve v SSSR a nemožnosti tam vycestovat mu biskup doporučil studia východní teologie na Katolické univerzitě v Lublinu. Na svou cestu do Ruska se zde připravoval v letech 1923 až 1927. I v akademickém prostředí univerzity propagoval smíření křesťanů, sblížení a sjednocení s pravoslavnými, a ve 30. letech pak inicioval vznik organizace Apoštolát smíření. Obracel se na Svatý stolec, aby mu povolil pastorační cestu na Východ. Plánoval tajně přejít sovětské hranice a působit mezi Poláky. V roce 1927 byl jmenován profesorem východní teologie v kněžském semináři v Łucku na Volyni.

Vstup k pallotínům

Touha stát se misionářem a řeholníkem jej přivedla k rozhodnutí vstoupit v srpnu 1928 do noviciátu řehole pallotínů v Ołtarzewie. Zároveň s absolvováním noviciátu působil jako spirituál na gymnáziu Collegium Marianum vedeném pallotiny ve Wadovicích. V letech 1932 až 1939 pracoval jako zpovědník a profesor morální i pastorační teologie a pedagogiky ve Vyšším duchovním semináři v Sucharach a Ołtarzewě.

Vatikánský špion

V roce 1939 se měl stát rektorem rádového domu v Okopecích sv. Trojice na východě Polska, poblíž hranice se Sovětským svazem. Kvůli vypuknutí druhé světové války do určeného místa nedojel. V říjnu 1939 po okupaci východního Polska sovětskou armádou odcestoval přes Luck, Dubno do Nowogródka. Zde byl 24. října 1939 zatčen sovětskými bezpečnostními orgány a uvězněn v Baranovicích.

Během roční vazby byl obviněn z antisovětské činnosti a ze špionáže pro Polsko. Prožil mnohahodinové noční i denní výslechy. Musel snášet kruté psychické i fyzické týrání příslušníků NKVD, které mu vážně poškodilo zdraví. Přestože odmítl obvinění ze špionáže a nepodařilo se mu jej prokázat, byl jako kněz – v ter-

minologii sovětských úřadů jako nebezpečný „vatikánský špion“ – odsouzen 24. srpna 1940 na pět let do pracovních táborů.

V Uchtě

17. prosince 1940 byl přiřazen do jednoho z transportů směřujících do lágrů Gulagu. Do tábora v Uchtě u Bílého moře

P. Stanisław Szulmiński SAC. Foto: <http://www.pallotyni.org>

Přestože byl amnestován, rozhodl se setrvat v táboře, aby zde mohl zbylým vězňům sloužit jako kněz. Zemřel na následky vysílení a trýznění ze strany strážných.

v republice Komi na severu Ruska dorazil až 19. března 1941. Dle pamětníků zde panovaly děsivé podmínky – krajina plná močálů, v létě hejna komárů, v zimě devět měsíců trvajících krutý mráz. Vězňové pracovali většinou v lese – těžili dřevo v lese, kopali příkopy, budovali silnice. Trestanci museli snášet šikanování ze strany strážných, ale i kriminálních vězňů.

Otec Szulmiński, který pracoval jako ošetřovatel, obětoval své strádání, poni-

žení i hlad službě Bohu a svým bližním – spoluvězňům v táboře. Poskytoval jim tajně duchovní podporu, zpovídal, povzbuzoval, pomáhal i tím, že se rozdělil o svou skromnou porci jídla. Pokoušel se rovněž vymoci u vedení tábora propuštění polských vězňů, kteří byli ochotni vstoupit do polské armády, vznikající na území SSSR. Tyto jeho aktivity byly sledovány ostrahou tábora se značnou nevolí. Když byla po napadení SSSR nacistickými jednotkami v roce 1941 vyhlášena pro tisícovku vězňů polské národnosti amnestie, odsloužil pro ně mši svatou.

Mučedník v gulagu ve službě druhým

Sám se ale rozhodl v táboře zůstat, přestože byl také amnestován, protože 40 Poláků mělo dále setrvat v táboře. Otec Szulmiński se rozhodl setrvat s nimi a sloužit jim jako kněz. Zemřel na následky vysílení a trýznění v jednom z táborů v Uchtě 27. listopadu 1941.

Jeho soused z lágrového baráku, Franciszek Wilk, který přežil pobyt v táboře a později emigroval do Velké Británie, vzpomínal na smrt otce Szulmińského. Dle jeho slov už ráno nereagoval na výzvu k nástupu do práce. Ostatní spoluvězni tedy uvědomili dozorce. Ti pak přikázali ostatky kněze vynést z baráku a ty pak pravděpodobně byly pohřbeny do společného hrobu. Přesto dle některých dochovaných svědectví existuje jeho individuální hrob. V dokumentech táborové evidence vězňů je zaznamenáno, že kněz zemřel na srdeční onemocnění, celkové vyčerpání organismu a běžné nachlazení.

Otec Szulmiński je jedním z kandidátů blahorečení mezi 16 mučedníky Ruska 20. století. Jejich beatifikační proces zahájil v roce 2003 arcibiskup Tadeusz Kondrusiewicz z Moskvy. Úcta k tomuto mučedníkovi je rozšířena nejen v Polsku, ale také na Ukrajině.

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracovník Ústavu pro studium totalitních režimů

PRAVDIVÉ DĚJINY CELIBÁTU

Vymýšlení mýtů diskusi o ženatých kněžích škodí. Dějiny přitom dokazují, že pokud byli svěcení ženatí muži, museli zachovávat zdrženlivost.

Podle některých zpráv se příští synoda možná dotkne i otázky svěcení ženatých mužů. Pokud má taková debata proběhnout, měla by se zakládat na faktech, nikoli na fantaziích. Občas můžete slyšet, že kněží se mohli ženit až do 12. století. Jiní tvrdí, že celibát kněžím vnutil Řehoř VII., nebo že byl prosazován, protože „Církev nenáviděla tělo“. Jsou to populární výroky, ale všechny jsou nepravdivé.

Celibát v rané Církvi

Dějiny jsou složité, ale máme je dobře doložené např. ve studii Stefana Heida *Celibát v rané Církvi*. Ano, v prvním století bylo skutečně naprosto obvyklé svěcení ženatých mužů na jáhny či kněze, ale předtím se museli odloučit od manželek. Technicky vzato nešlo o celibát, ale o zdrženlivost: sexuální abstinenci dříve ženatých mužů. Nikdy nepředstírali, že ženatí nebyli. Jejich manželky si zachovaly společenské postavení a jejich děti je v kněžské službě často následovaly. Synové mohli mimochodem obdržet nižší svěcení až po úroveň akolyty, ještě než jim bylo třináct.

Akolytům nikdy nebylo zakázáno se oženit, a přesto být příslušníky duchovenstva. Snadno nacházeli zaměstnání jako úředníci. Zdá se, že jsme zapomněli, že existovala nižší svěcení (až do reformy v roce 1972), ale mnozí „ženatí kněží“ měli ve skutečnosti právě nižší svěcení a teprve později se rozhodli přistoupit ke svěcením vyšším, avšak pouze se souhlasem manželky.

O raném období toho jistě nevíme mnoho, třebaže svatý Petr se chlubil: „My jsme opustili domovy a šli jsme za tebou“, když Pán Ježíš doporučoval opustit dům či ženu (Lk 18,28–30). Svatý Pavel říká, že biskupové mají být „zdrženliví“ (Tit 1,8; použité řecké slovo znamená sexuální abstinenci). Již od 4. století zákony

a spisy papežů a biskupů jasně dokazují, že byli přesvědčeni o tom, že praxe kněžské zdrženlivosti sahá až k apoštolům.

Učení koncilů a synod

Od té doby existují nesčetné dekrety místních synod, které obíhaly v celé

Communis, kterou v roce 2009 vydalo nakladatelství Gracewing.)

Kněží měli žít v komunitách, kde se vzdělávali mladí klerici, a jáhni a kněží byli odděleni od manželek. Na ty se však nezapomínalo – v noci byli duchovní v klauzuře, ale ve dne chodili po městě, včetně toho, že navštěvovali své rodiny.

Začátek druhého tisíciletí byl obdobím reformy po politováníhodném úpadku papežství v 10. století. Koncily, biskupové a vládci vydávali dekrety o zdrženlivosti duchovních, přičemž vždy připomínali, že je známo, že jde o pradávne pravidlo. První všeobecný sněm, který to zopakoval, byl První lateránský koncil (1123), jenž kněžím, jáhnům a podjáhnům zakázal žít s manželkou či konkubínou a vůbec s jakoukoli ženou kromě matky, sestry nebo bezúhonné tety. V roce 1139 Druhý lateránský koncil dodal, že jestliže klerici s vyšším svěcením nebo mniši uzavřou po vysvěcení sňatek, je takové manželství neplatné. Svatý Anselm se postaral o to, aby anglické duchovenstvo uposlechlo, a Jindřich I. s potěšením navrhl provinilce pokutovat – zjistil však, že jich je příliš málo, než aby to za to stálo.

Žádné ustanovení Prvního ani Druhého lateránského koncilu ve skutečnosti neodporuje staré praxi svěcení ženatých mužů, pokud poté žili ve zdrženlivosti. To fakticky žádný všeobecný sněm Církve nezakázal. Tridentický koncil pouze zopakoval, že duchovní s vyšším svěcením nemohou uzavřít platné manželství. Dá se tedy dokonce říci, že Církev celibát nikdy oficiálně nezavedla: toto slovo, přísně vzato, znamená prostě svobodného muže (italsky *celibe*, francouzsky *célibataire*). Vdovec může být vysvěcen; dosud je někdy možné vysvětit ženatého muže, pokud se odloučí od manželky. Všichni kněží a biskupové v latinské

Foto: Wikimedia Commons

Celibát je zvláštním Božím darem, jímž se mohou duchovní snáze a s nerozděleným srdcem svobodněji oddat Kristu a službě Bohu i lidem.

Církvi. Uvádět je všechny by bylo únavné. Synody zákon musely opakovat, protože se ne vždy dodržoval. (Toto všechno jsem objevil při přípravách knížky o komunitním životě kněží v pastoraci *Vita*

Církvi však musejí zachovávat zdrženlivost (až na případy zvláštních indultů pro některé duchovní z řad konvertitů)¹ a vysvěcení nemohou platně uzavřít manželství.

Celibát a posvátnost manželství

Dnes je celibát obvyklý. Velká změna přišla ve 13. století, kdy se svěcení ženatých mužů stalo nejprve výjimečným a později velice vzácným. Proč? Protože rozbití manželství se začalo považovat za nežádoucí. Sekta albigenských v jižní Francii tvrdila, že každé manželství

je hříšné, což Druhý lateránský koncil velmi důrazně odsoudil. To vedlo k ujasnění myšlenek teologů, zejména Huga ze svatého Viktora, kteří rozvinuli teologii manželství jako něčeho posvátného – vždyť jde o svátost. Protože manželství je posvátné, nepokládá se za správné, aby muž kvůli svěcení opustil manželku, leda za výjimečných okolností a na žádost obou stran. To, co bylo kdysi normální, je nyní tak vzácné, že jde o úkon vyhrazený Svatému stolci.

Celibát, rozhodnutí svobodného muže pro kněžství, se stal normálním

právě proto, že manželství je posvátné a jedná se o svátost.

P. Jerome Bertram
<http://www.catholicerald.co.uk>
Přeložila Lucie Cekotová
(Mezititulky redakce)

¹ Např. bývalých anglikánů. Apoštolskou konstitucí *Anglicanorum coetibus* ze 4. listopadu 2009 vytvořil Svätý otec personální ordinariát pro bývalé anglikánské duchovní, kteří si přáli vstoupit do katolické církve poté, co anglikánská společenství začala světit ženy. Příslušníci tohoto ordinariátu, pokud byli ženatí, mohli v manželství setrvat a přitom působit jako katolickí kněží. (Pozn. překl.)

DILEMA, ANEB KDYŽ ŽÁDNÉ ŘEŠENÍ NENÍ IDEÁLNÍ

Situace rozvedených a znovu sezdaných věřících je mnohem složitější, než abychom si při jejím řešení vystačili s černobílým viděním. Jak skloubit církevní nauku s požadavkem milosrdenství?

Klasická situace, kterou v kontextu problémů se svátostí manželství mnozí popisují a kterou si jistě všichni dokážeme představit, je následující: katolička, jejíž náboženský život byl velmi povrchní a do kostela chodila jen občas, se vdala „v kostele“ a následně rozvedla (například kvůli tomu, že jí manžel utekl s jinou). Vdala se tedy znovu, tentokrát už jen civilně na úřadě, a má v tomto druhém svazku děti. Pak zažije hlubší konverzi a její velmi povrchní víra se prohloubí a chce žít plný křesťanský život. A zjistí, že je v pasti, protože:

- dokud žije předchozí manžel, s nímž je řádně církevně sezdaná, nemůže být její současný svazek uznán Církví;
- žije tedy v církevně neuznaném manželství, takže nemůže ke svátostem;
- k prvnímu manželovi se nemůže vrátit, protože ten už si žije svůj život a o ni nemá zájem;
- a i kdyby zájem měl, musela by kvůli tomu opustit současný svazek, ve kterém má určité závazky a především děti.

Je zřejmé, že žádné řešení zde není ideální. Ona žena z modelového případu

je jistě v nezáviděníhodné situaci a jakýkoli pokus o řešení způsobí problém. Způsoby řešení jsou v zásadě tři (zabití původního manžela nepočítám, neboť vycházím z toho, že důvodem snahy o řešení této zapeklité situace je hlubší obrácení k Bohu, což vraždu vylučuje):

1. zůstat v současném svazku a zřít se sexuálního života;
2. opustit současného manžela, s nímž v dohledném horizontu nelze dosáhnout manželství platného před Církví (ať už se vrátí k původnímu manželovi, nebo zůstane sama);
3. smířit se s daným stavem pouze civilně uzavřeného manželství a učinit jakousi výjimku přihlížející k osobní situaci, těžkostem a pastorační citlivosti (ať už si tuto výjimku udělí žena sama ve svém svědomí, nebo jí dosáhne po poradě s kompetentním duchovním).

První řešení respektuje kanonické právo a nauku o nerozlučitelnosti manželství, bere ohled na nově vzniklé závazky (děti apod.), ale přináší problém, kterým je absence důležitého prvku společného života muže a ženy. Druhé

řešení respektuje kanonické právo a nauku o nerozlučitelnosti manželství, ale je destruktivní vůči současnému partnerovi (může to být upřímně žijící nekatoлик, který ani nechápe, že a proč udělali druhým sňatkem něco nesprávného) a dětem. Může navíc přinést obrovskou sociální nejistotu především jí samé, pokud jsou děti ještě malé a zůstane s nimi sama. Třetí řešení respektuje závazky k druhému partnerovi a dětem, ale přináší problém naukově-právní.

Obtížné hledání řešení

Popřít nauku o nerozlučitelnosti manželství není možné, takže se hledá vysvětlení založené na pastorační citlivosti a na celistvosti evangelního poselství – nejen na přísných slovech o nerozlučitelnosti manželství, ale i na výzvě k milosrdenství a odpuštění. Tímto třetím směrem se vydává snaha velkého množství současných duchovních a teologů a zjevně pro něj otevírá dveře i exhortace *Amoris laetitia*. V mnoha odborných textech, populárních komentářích i internetových diskusích lidí učených i neučených, moudrých

i pošetilých, citlivých i bezohledných se celá otázka jakoby polarizuje: na jedné straně jsou prý lidé chápaví a citliví, kteří chápou, že člověk je víc než pravidlo, a že obecný zákon je třeba aplikovat tvořivě a s přihlédnutím ke konkrétním podmínkám, na straně druhé jako by byli lidé, kteří v tvrdosti srdce kvůli pravidlu zničí člověka a ignorují základní hodnotu evangelia, tj. milosrdenství. Takové černobílé vidění je ale nepřesné a zavádějící. Situace je mnohem složitější.

Překonávání překážek

Začněme tím, že morální zákony nelze chápat jako svévolný diktát. Jsou to obecná pravidla vedoucí člověka ke spodobení se s Bohem. Dogmatika popisuje, jaký Bůh je, morálka nás vede k následování Krista, tj. k jednání, které k Bohu vede. Je příznačné, že články víry bývají řadou lidí podceňovány, nebo dokonce až neuroticky odmítány stejně silně jako morální přikázání. Jako by nám články víry a Boží přikázání neukazovaly cestu, ale byly přítěží. Přítěží bezpochyby být mohou, pokud chceme na první místo postavit bezstarostný život. Kristus nám ale neslibil snadný a příjemný život, ale kříž, ve kterém je cesta ke spáse. Pokud pochopíme jeho význam, pak se nám stane „břemenem lehkým a jhem příjemným“. Překonávat překážky na cestě za cílem, který stojí za to, člověk obvykle umí. Stojí nám tedy Bůh jako cíl naší životní pouti za to? Hans Urs von Balthasar, jeden z velkých katolických teologů druhé poloviny 20. století v jedné své knize připomíná, že křesťanství je „vážný případ“. Nejde o salónní diskusi nebo o zážitkový program. Jde o život, a to život věčný. Křesťané v prvních staletích často položili za Krista svůj pozemský život. Dnes o tom rádi čteme, ale sami nejsme mnohdy ochotni snést ani tu nejmenší nepřijemnost.

Otvírání se Boží milosti

Je ovšem pravda, že lidi nelze házet do jednoho pytle. Každý není hédonik nebo cynik. Jsou lidé (a v různé míře je takový každý z nás), kteří by chtěli, ale jsou slabí. Neodmítají přikázání, ale nejsou s to je žít. Někdo by na to mohl namítnout, že Bůh po nás nechce nemožné, a že s Boží milostí lze vše. Co ale s člo-

věkem, který by chtěl, ale není si jistý, bojí se, má slabou vůli apod.? Rigorista ho hned zavrhne. Rigorismus však není ta pravá cesta. Tou je právě ono milosrdenství a citlivé pastorační vedení. To ale nespočívá v co nejrychlejším „pardonu“ od morálních pravidel, ale v dlouhodobé pomoci s hledáním a přijetím pravdy, která se pak odrazí v našem jednání. Je to tedy pomoc s otevřením se právě té Boží milosti, s níž není nic nemožného. Mluví-li se o individuální situaci a podmínkách, pak se to musí týkat právě této cesty, a nikoli rozhodnutí, zda Boží zákon pro mě zrovna teď platí, nebo ne.

Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Je třeba otevřít se milosrdenství, které počítá s naší slabostí a učí nás vidět a přijímat ideály hodné Boha.

Význam právních předpisů

Co když ale člověk ve svém srdci ví, že předchozí vztah byl uzavřen bez plného vědomí důsledků, a že nebyl uzavřen skutečně před Bohem apod. Formální katolík, který chodí do kostela jen občas, nemodlí se a nebere víru vážně, prostě často nepřemýšlí, co slibuje. Tím spíš, když mu schází dobrá předmanželská příprava. Není aspoň tady namísto jakýsi pardon? Někdy ano, ale musí to rozhodnout církevní soud, který posuzuje, zda byly splněny všechny podmínky pro platné uzavření manželství. Něco takového se ale musí dokázat, pouhá vnitřní jistota jedné ze stran nestačí. Proč? Manželství není jen věcí individuálního svědomí, ale i společenského závazku. Proto je tak pečlivě ošetřováno právními předpisy, a to jak státními, tak církevní-

mi. Čím větší význam věc má, tím více je třeba se o ni starat. A právní starost není nic odpuzivého ani degradujícího. Je to nástroj dosažení spravedlivého řešení. Je samozřejmé, že lidské soudy (a těmi jsou jak soudy světské, tak i církevní, protože vždy rozhodují lidé) se někdy mylí, nevidí do srdce... Může zde docházet k lenivému výkonu, korupčnímu jednání, omylům apod. Ale nic lepšího nemáme. Zrušíme církevní soudy jen proto, že s jejich rozhodnutím někdy nejsme spokojeni? To bychom měli zrušit i celou instituci manželství, o církevní hierarchii nebo státu nemluvě, neboť příklady špatných manželství, kněží a biskupů nemusíme dlouho hledat. Ne. Dokud jsme lidmi zde na zemi, jsou nedokonalost a hřích našimi průvodci. V manželství, v kněžské službě, v politice, všude.

Přijetí důsledků

Nezapomínejme také na to, že ať už jsme věděli či nevěděli, naše činy mají své důsledky. I tyto důsledky dopadají na nás samotné (v tomto případě např. proto, že jsme lehkověžně slíbili něco, co jsme ani pořádně neznali), tak i na druhé (jako je tomu např. u kněze, který zanedbal přípravu snoubenců). Tak či onak se ale něco stalo a někdo nese neblahé důsledky. Co s tím, když se už nelze vrátit zpět? Tvářit se jakoby nic je jen pštosí taktika strkání hlavy do písku před reálným problémem.

Na místě tedy skutečně je otevřít se milosrdenství a uplatňovat skutečně citlivý pastorační přístup hodný tohoto slova: milosrdenství, které počítá s naší slabostí a učí nás vidět a přijímat ideály hodné Boha; pastorační přístup, který povzbuzuje nás slabé lidi k vytrvalosti a objevení krásy Boží pravdy a lásky. Pak se i kříže a jha plynoucí z naší slabosti a hříšnosti mohou stát pravou účastí na kříži Krista a mohou tak být proměněny v nástroj našeho posvěcení.

Tomáš Machula
(Mezitimulky redakce)

Tomáš Machula, filosof a teolog, rektor JU v Českých Budějovicích, člen Laických sdružení sv. Dominika

CAPPA MAGNA VERBORUM

Do slavení liturgie se vloudila nepokora. Bohoslužby se prokládají spoustou zbytečných slov, která stále více odvracejí pozornost od toho, kdo je skutečným pramenem a cílem liturgie.

V dobách, kdy Církev nedbala na to, co si o ní myslí „ten zlý svět“, se odvažovala k rozhodnutím a gestům, která byla z dnešního pohledu vyloženě nekorektní. Vědoma si svého nadpřirozeného poslání nepovažovala za vhodné řídit se úzkostnými ohledy, aby lépe „zapadla“ do okolního světa a byla případně i chválena. Do této kategorie rozhodnutí jistě náleží například definice papežské neomylnosti roku 1870. Dogmatická formulace o neomylnosti jedné jediné osoby na světě je nesmírně dráždivá, „arogantní“, a často nepochopitelná nejen pro ty, kteří stojí vně, ale dnes také pro mnohé katolíky. V každém případě by se Církev v současnosti nic tak provokativního provést neodvážila. Navíc Církev očekává, že okolní svět osloví právě tehdy, pokud bude pěstovat především lidskoprávní a sociální agendu, takže nauková profilovanost v záležitostech Božího Zjevení se prakticky stala věcí minulosti. Koncily a papežové se již dost nadefinovali, nyní se konečně uskutečňuje vpravdě solidární vstup Církev „v ten (tentokrát již) dobrý svět“.

Vytěšňování tajemství

Této změně náhledu se má připodobnit i vnitřní život Církev. Také v jejích liturgických projevech nemá být nic nepochopitelného, nic tajuplného nebo snad provokujícího. Poklidné vlny takového otupování hran rozčeřila u nás návštěva kardinála Raymonda Burkeho v říjnu minulého roku. Pohoršení mnohých způsobovaly jeho ostentativní „triumfalistické“ vstupy do chrámu s částí tradičního kardinálského oděvu nazvanou „cappa magna“, tedy se širokým pláštěm opatřeným neobvykle dlouhou vlečkou. Někteří katolíci, kterým je soustavně vštěpováno, že Církev nesmí být pompézní a teprve osekáním všeho „nabubřelého“ dosáhne konečně té pravé pokory, se rozčilovali

nad takovýmto nápadně velkým rudým kusem látky tak, jak jen se dovede rozlítit corridový tur, zřící pověstný červený hadr. Prý „výlety pana Broučka“ do středověku. Nenávisť k minulosti Církev zjevně nebyla pouze výsadou komunistů.

Ano, kardinál Burke si zaprovokoval vůči těm, kteří by stejně porozumět ne-

Foto: Wikimedia Commons

„Nechť je požehnané království Otce i Syna i Ducha Svatého.“ To je ta jediná moc, které je třeba se v liturgii klanět a kterou jedinou je třeba vzývat.

chtěli, takže mu to bylo zjevně lhostejné, obdobně jako bylo Piovi IX. příliš drahé jeho vyhlášení papežské neomylnosti tváří v tvář zavlitému nepřítelství a záměrnému nepochopení. Zkratka neomylnost k výkonu papežského úřadu patří stejně jako *cappa magna* po staletí ohlašovala vstup kardinála Svaté Církev Římské do chrámového prostoru. Důle-

žitě však je to, co se dělo v chrámu dále. Kardinál Burke cappu odložil a začal sloužit slavnostní mši svatou podle misálu svatého Jana XXIII. z roku 1962, papeže Druhého vatikánského koncilu. Burke tedy sloužil starodávnou liturgií, kterou sice jako závaznou kodifikoval po tridentský papež svatý Pius V. roku 1570, avšak znovu ji potvrdil právě Jan XXIII. Sloužili ji po celou dobu slavení Druhého vatikánského koncilu také koncilní otcové – to je ale překvapení, že? Jaká mše tedy byla ta „koncilní“? V každém případě se Burke držel rubrik misálu, jakmile „nepokornou“ cappu nahradil navýsost pokorným sloužením velebné mešní liturgie: nic neubíral, nepřidával, neměnil. To také bylo po dlouhá staletí běžným jevem, neboť celebranti si ani nedovedli představit, že by snad liturgické předpisy nedodržovali.

Vítací kultura

Ve jménu pokory se látky oděvu církevních hodnostářů zkrátily. Je ovšem zřejmé, že zákrok krejčího sám o sobě nikoho nezpokorní. V každém případě se nám však do liturgie vloudila skutečná nepokora. Ať již je postavení celebranta v církevní hierarchii jakékoli, je běžnou zvyklostí, že již od samotného znamení kříže na začátku slavení bohoslužby na sebe odívá jinou „cappu magnu“, totiž „cappu magnu verborum“, široký a někdy i nekonečně dlouhý plášť slov, který v liturgii nemá mít místo. Celebrant dnes slouží naprostou většinou podle pokoncilního misálu blahoslaveného papeže Pavla VI. z roku 1970, což je zajiště správně, neboť to je „řádná“ forma římského ritu. Způsob celebrace však příliš brzy nabyde „neřádností“. Po znamení kříže již celebrantovi nestačí, že pozdravil věřící například krásnou a teologicky bohatou formulí ze svatého Pavla: „Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska

Boží a společenství Svatého Ducha at' je s vámi se všemi.“ On totiž musí vítat. Předseda přece shromáždění, což si snad nevsloveně, ale ve svém praktickém konání skutečně vykládá coby úlohu zodpovědného předsednictví jakési obdoby spolkové schůze. Maně se nám vybaví třeba schůze JZD s jejich: „Předsedó!“ První a ve skutečnosti jedině předepsané pozdravení shromážděných jménem Božím tak celebrantovi zjevně nestačí, neboť lid je zároveň účasten schůze. Bůh je přítom jakoby samozřejmý, ten je totiž přítomen v těch div ne neosobních formulcích v Misálu, které je uloženo přečíst. Vítací kultura, ona „Wilkommenskultur“, kterou se jinak označují snahy těch, kdo usilují o kulturní obohacení Evropy zámořskými migranty, se nám již dávno usídlila v Církvi, aniž by se to považovalo za něco nepatřičného. Podle misálu ovšem žádné vítání není na místě; celebrant podle příslušné rubriky nemusí říkat buď vůbec nic, anebo může jen „několika slovy“ uvést věřící do slavení mešní liturgie. Ale kdyby „několika“, jak to překládá česká verze. V latině je jasné řečeno „brevissimis verbis“, čili těmi co možná nejkratšími slovy! Někdy se v praxi setkáváme až s obludnými kontrasty vůči tomuto zcela jasnému ustanovení. Avšak často i kratší celebrantovo žoviální „křapání“ nijak neodpovídá tomu, co chtěl liturgický zákonodárce uvedením do mešní liturgie říci. A co třeba vítání pomazaných hlav, slovných reprezen-

tantů veřejné moci nebo vyšší či nižší kultury? Zde si pro srovnání vypůjčme samo zahájení byzantské liturgie svatého Jana Zlatoustého, kterou slaví jak pravoslavní, tak i naši řeckokatolíci. I kdyby nakrásně přišel samotný car – *gosudar*, nebyl by na začátku liturgického „Božího činu“ květnatě přivítáván, protože liturgie se začíná celebrantovým zvoláním: „Nechť je požehnané království – ano, doslova carství – Otce i Syna i Ducha Svatého.“ To je ta jediná moc, které je třeba se v liturgii klanět a kterou jedinou je třeba vzývat. Žádné „vítáme pana velvyslance“ ani genderově korektní „vítám vás, sestry a bratři, všechny, kdo jste se tady takhle shromáždili“.

Nadužívání slov

Vítáním byl vypuštěn džin slov z lahve a začíná se čiperně činit. *Cappa* bobtná a prodlužuje se. Někomu se daří prošíkovat bohoslužbu až sedmi kázáními. Prvním je dlouhá „vítačka“, druhým poněkud kratší výzva před úkonem kajícího, třetím je sama nepředvídatelně dlouhá homilie, čtvrtým výzva před Otčenášem, který je přece tak důležitý, pátým výzva před Beránku Boží, rovněž tak důležitým, šestá třeba promlouvaná meditace po přijímání namísto děkovné písně či ještě lépe ticha, a konečně sedmé kázání spočívá v úmorných a nekonečných „děkovačkách“. Co všechno je třeba ještě říci? Jak jen to ještě dále s nadšením rozměňovat? Mnoho záleží na letoře

celebranta, na jeho liturgické kultuře, zejména ovšem na tom, do jaké míry sám sebe chápe jako Kristova služebníka. Přetěžování liturgie soustavně proudícím mluvením vyvěrajícím z vlastní hlavy však nemusí být nutně sebezpědváděním vlastního ega. Je míněno často velmi dobře. Celebrant chce ze sebe vydat opravdu maximum a měl by pocít, že se shromážděným věřícím a tolik významné dnešní slavnostní příležitosti dostatečně nevěnoval. Neuvědomuje si však, že každým přibývajícím slovem a každou zajímavou mimořádností stále více odvrací pozornost od toho, jehož ve skutečnosti upozaduje: od samotného Boha a od jeho jednorozného Syna, na jehož oběť by se zcela a bez jakéhokoli vnějšího rozptylování měla maximálně soustředit pozornost věřících při liturgii.

Jednou nás bude Pán všechny soudit za každé zbytečné slovo, které vyšlo z našich úst. Pronášení zbytečných slov během těch nejněžnějších úkonů, které je možno na tomto světě vykonávat, pak bude bezesporu přitěžující okolností pro každého z vyvolených, jemuž bylo slavení posvátné liturgie svěřeno.

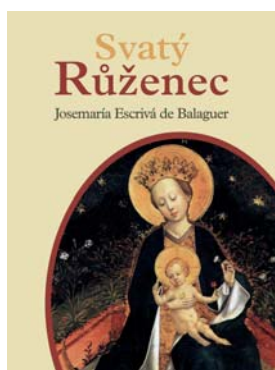
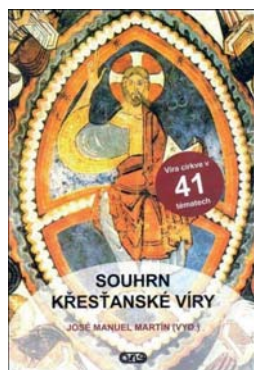
P. Stanislav Příbyl
(Mezilitulky redakce)

P. Doc. JUDr. Stanislav Příbyl, Ph.D., Th.D., J.C.D.,
vysokoškolský pedagog
a teolog, vědecký pracovník,
odborník na církevní právo

Z nabídky nakladatelství AXIS

Axis – spolek pro dobrou literaturu. Internetové knihkupectví: <http://www.knihyaxis.cz>
Najdete nás také na facebooku: <https://www.facebook.com/knihyaxis>

José Manuel Martín (ed.): Souhrn křesťanské víry

Kniha předkládá souhrn víry katolické církve v 41 tématech. Je vhodnou pomůckou pro ty, kdo chtějí více proniknout do evangelijního poselství, předávat víru dětem, jsou katechety nebo se připravují na křest.

Brož., 368 s., 299 Kč

Josemaría Escrivá de Balaguer: Svatý růženec

Svatý růženec, poprvé vydaný v roce 1934, se skládá ze série úvah o každém z dvaceti tajemství svatého růžence (radostná, bolestná, slavná a tajemství světla). Kniha je doplněna barevnými ilustracemi.

Brož., 128 s., 105 Kč

FIKTIVNÍ FILOSOFICKÉ ROZHOVORY O NEFIKTIVNÍCH PROBLÉMECH

O přikrývání skutečnosti jazykem

Filosof dnes vysvětluje svému příteli Nefilosofovi, jak se v dnešní společnosti manipuluje s lidským myšlením prostřednictvím politicky korektního jazyka.

F: Znepokojuje mě prudký nárůst DPH v několika posledních letech. To nevěstí nic dobrého. Dost často to zaměstnává mé myšlení.

N: Souhlasím, že neúměrné zvyšování daně z přidané hodnoty není zdravý trend. Odkdy se však ty, filosof, zabíráš ekonomickými problémy? Co tě vlastně na navýšování DPH znervózňuje?

F: Teď jsme si nerozuměli. Neužívám zkratku DPH ve smyslu daně z přidané hodnoty, ale jako iniciály pro *dobře placené humanisty*.

N: Dobře placené humanisty? Kdo to má být?

F: Soustřeďují se do stále se množícího počtu tzv. neziskových organizací. Jejich neziskovost se počítá v řádu stovek milionů korun. Ty jim plynou ze státní kasy, tedy z kapes nás daňových poplatníků. Ač se tváří apoliticky, jsou pevně spjaty s politickými strukturami. Na nich se nápadně ukazuje, jak se politika proměnila v „permanentní Mnichov“. Rozhoduje se v ní systematicky o nás bez nás.

N: Jsou-li finanční toky směrem k neziskovým organizacím tak silné, proč se vydávají za nezisková sdružení?

F: Oficiální odpověď by byla asi tato: jejich cílem není zisk, nýbrž pomoc tzv. znevýhodněným lidem – ženám, homosexuálům, migrantům apod. A právě pro ušlechtilost takového programu se jim dostává štědré finanční podpory ze strany státu. Kdyby člověk neznal skutečné poměry, a mnoho lidí je stále ještě nezná, představoval by si typického člena neziskovky jako charakterního jedince, který nezištně pomáhá potřebným, ale k jeho štěstí a údivu se najednou objevil kouzelný dědeček v podobě státu a zahrnul ho nečekaným bohatstvím. Ve skutečnosti

je tento mediálně vychvalovaný typ humanismu velmi výnosný byznys, který splňuje všechny znaky podnikatelské činnosti. Akorát v ní nerozhoduje píle, um a konstruktivní invence podnikatele, ale síla instinktu na peníze společně s ideologickou zaslepeností či zlovolností. Neziskovky jsou v mnohých případech jako supi, kteří se slétají k bohaté hostině placené štědrou rukou politických elit. Chudoba spoluobčanů, kteří mají tu smůlu, že se nevejdou do kategorie „znevýhodněných“ vytvořené podle ideologických zásad, je nijak netrápí. Za pomoc takovým „obyčejným“ lidem by se jejich měšce naplnily zlatáčky. Pomáhají totiž za tučný

Mírou myšlení je realita,
a pokud ji pouze
přejmenujeme, nepřestane
být tím, čím je.

bakšiš a svoji chamtivost zakrývají humanistickým náterem. Kdyby jim šlo opravdu o lidi v nouzi, nemohli by si nevsímat tisíců vlastních spoluobčanů, kteří se den po dni potácejí v bídých poměrech.

N: Nepřeháníš trochu? Já osobně znám několik lidí, kteří pracují v rámci několika neziskových organizací, a těm rozhodně z jejich nasazení žádný velký zisk nekyne. Dělají tuto práci z vlastního přesvědčení, a proto si jich nesmírně vážím. To, co jsi právě řekl, je ve vztahu k nim neomluvitelnou urážkou. Měl by ses stydět.

F: Můj názor má do přehánění hodně daleko. Nemluvíme totiž o všech neziskových organizacích. Jistěže existují i takové, které pomáhají tam, kde je to skutečně třeba a jejich základní motivace není korumpo-

vána touhou po zbohatnutí a ideologickou záští. Takové případy jsou však pro politické elity, které reprezentují současný levicový liberalismus, nepříliš zajímavé. Hovořím o neziskovkách, na jejichž bedrech leží realizace přesně určitelných politicko-ideologických cílů. Ty spočívají v pomoci neboli v tzv. osvobození znevýhodněných osob z jejich situace. Ženy je nutné vytrhnout z jejich tradiční role matek v rodinách, jinak sexuálně orientované lidi je nezbytné chránit před starými předsudky homofobů, imigrantům je povinné zjednat právo na nový domov, který odchodem ze své vlasti ztratili. To vše velmi dobře slouží k potření těch společenských struktur, o nichž konzervativci mluví jako o tradičních či přirozených. Díky uvedenému ideologickému pozadí se neziskovkám pracujícím v těchto oblastech dostává mimořádné finančně-ideové státní podpory. Pečovatele o znevýhodněné je zkrátka třeba systematicky zvýhodnit. Humanismus v nastíněném pojetí je značně lukrativním krédem.

N: Dá se tato pozice ještě vůbec považovat za humanismus? Něco mi říká, že to s ním již nemá nic společného. Humanismus je šlechetná víra. To, co popisuješ, je jeho odporná karikatura.

F: Máš pravdu. Humanismus je postoj, v němž se přisuzuje ústřední místo člověku právě proto, že je člověkem. Lidská bytost je v něm považována za nositelku výrazné hodnoty, díky níž si zasluhuje naši speciální pozornost a péči. Tato hodnota člověka je v autentickém humanismu také výlučnou motivací činností, které směřují k podpoře a ochraně lidského života. Stavět se za lidská práva z jiných důvodů a dovolávat se přitom humanity, je mimořádná zvrhlost. Já sám se dívám na pod-

nikatele v humanismu jako na zrůdy. Jejich zrůdné myšlení se rodí z různých podnětů. Nejvýrazněji se na jeho vzniku a upevnění podílejí četné humanistické fakulty s jejich humanistickými studijními programy. Jejich absolventi pak v řadách zmíněných neziskovek proměňují osvojené „ušlechtilé“ zásady v realitu revolučních a „osvobozujících“ činů.

N: Vypadá to tak, že *nezisková organizace, humanismus* a podobné termíny jsou silně zavádějící. Jejich úkolem je přikrýt to, co nemá vyjít na světlo světa.

F: Přesně tak. V zaběhlém žargonu se mluví o politicky korektních termínech. Od určité doby levicově liberální politické elity pochopily, že je nezbytné získat loajalitu občanů ke svým revolučním programům. Ta se dá nejlépe zajistit formováním myšlení nových generací prostřednictvím médií a vzdělávacích institucí. Kdo ovládne jazyk, ovládne myšlení lidí. Když se uživatelé jazyka budou systematicky nutit, aby *bílou* nazývali *černou* a *černou* *bílou*, po uplynutí určitého času bude mít modifikace jazyka zásadní vliv na modifikaci *myšlení* těch, kdo takový jazyk užívají a jsou nuceni užívat. Už nebudou bílou pouze *označovat* jako černou, nýbrž budou si přímo *myslet*, že bílá je ve skutečnosti černá. Tak to psychologicky u člověka funguje a úspěšnost masivní manipulace s jazykem máme přímo před očima.

N: Mně se zdá, že navzdory usilovné snaze levicových liberálů klade společnost stále dosti tuhý odpor. Denně se na ni sice snaží proud jazykových novostí jako *jiná sexuální orientace, reprodukční zdraví, rozlišování islámu a islámského extremismu* a podobně, ale lidé si stále myslí svou. Když je slyšíš mluvit v soukromí, vůbec takové ideově posvěcené termíny neužívají. Hovoří hezky postaru, což v tomto případě znamená hezky jadrně.

F: To se týká spíše starší generace, která má ještě v paměti ideové strategie totalitního komunistického režimu. Mládeži, která již prošla institucionální ideologickou masáží ve školách, se této imunity bohužel nedostává. Nepodceňuj vážnost situace. Dala by se totiž popsat slovy, jimiž se v Pánu prstenů Gandalf obrací na Legolase: *Věci jsou dále, než si myslíš. Sauronovy síly se daly do pohybu.*

N: V moderní době nabyla jazyková válka na důležitosti hlavně díky rozvoji nových komunikačních technologií. Někdy skoro závidím lidem dávné minulosti, do jejichž myslí neměli držitelé politické moci tak snadný přístup. Možná zotročovali jejich těla, duši jim však tak lehce ukrást nedovedli.

F: Možná se budeš divit, ale politikové minulosti nerazili jen mince se svou po-

Foto: Wikimedia Commons, Simon Gibbs (CC BY 2.0)

Kdo ovládne jazyk, ovládne myšlení lidí. Úspěšnost masivní manipulace s jazykem máme přímo před očima.

dobou. Razili dokonce i nová slova, jimž dávali zcela opačný význam, než jim ve skutečnosti náležel. Jazykové lakování narůžovo nepřijemné reality je velmi staré. Aténský zákonodárce Solón použil tuto politickou strategii šest století před Kristem proto, aby do vědomí lidí propašoval přesvědčení o pozitivnosti věcí, které byly fakticky obtížné, nepřijemné, či dokonce škodlivé. Poslechni si k tomu úryvek z jednoho slavného starořeckého zdroje: „Zdá se, že způsob, jakým Atěňané v novější době zakrývají ošklivost některých věcí pěknými a ušlechtilými názvy a uhlaženě je zkrášlují – nevěstky například nazývají přítelkyněmi, daně odváděné státní pokladně příspěvky, po-

sádky strážkyněmi měst a vězení obydlím –, vymyslel chytře první Solón.“

N: To je neuvěřitelné. Takže politicky korektní jazyk není zase taková novinka, jak jsem se domníval. Vlastně jsme se v mnohých ohledech neposunuli o mnoho vpřed. Lidé, kteří dnes žijí na psí knížku, se mezi sebou také nenazývají pravým jménem jako smilníci, ale jako přítel a přítelkyně. Děvka si jazykově rovněž přilepšila a stala se z ní poskytovatelka sexuálních služeb. Západní ozbrojené jednotky v některých částech světa neprovádějí operace okupačních vojsk, nýbrž mírovou misi podpořenou občasným humanitárním bombardováním.

F: Vidíš, že pozornost k antice pro nás může být velmi poučná. Určitě tě nepřekvapím, když řeknu, že antičtí myslitelé sváděli s rodící se hydrou politické korektnosti nesmiřitelný zápas. Každému je znám Sokratův, Platónův a Aristotelův postoj ve sporu o roli rétoriky v životě člověka, zvláště v jeho životě politickém. Všichni jmenovaní myslitelé hájili názor, podle něhož je mírou myšlení realita, a pokud ji pouze přejmenujeme, nepřestane být tím, čím je. Ve světle jejich odkazu je patrné, že když nazveme nějaké zločinné spolčení neziskovou organizací, zločinnost podniku se odstraňuje jen z myslí lidí, ne ze skutečnosti. Když nazveme nelidskou ideologii humanismem, v realitě se nic nezmění, jen její vnímání je přefiltrováno růžovými brýlemi. Platí to i v opačném gardu. Označí-li ideopolicie nezávislé zpravodajské zdroje za kremelskou propagandu, mnoho lidí k nim sice ztratí důvěru, ale ve skutečnosti jde často o prameny informací o reálném stavu věcí, které se „humanisté“ snaží zoufale skrýt před zrakem veřejnosti.

N: Co má tedy dělat člověk, jenž svým myšlením nechce uvážnout v síti nastraženou moderními humanisty?

F: Hledat a říkat pravdu, protože pravda, jak dobře víš, vede k osvobození.

Roman Cardal

PhDr. Roman Cardal, Ph.D., filosof. Přednáší na vysoké škole CEVRO Institut a spolupracuje s Občanským institutem

Reakce na článek „Čekání na Pánův příchod“

RC Monitor v poslední době uveřejnil řadu velmi dobrých článků na liturgická témata, ať už to byly příspěvky kardinála Saraha (z nichž některé jsem měla tu čest překládat), nebo třeba rozhovor s P. Jakubem Zentnerem FSSP. O to větším překvapením pro mě byl příspěvek „Čekání na Pánův příchod“ P. Jiřího Hájka. Zabývá se primárně mší podle misálu Pavla VI., v některých pasážích se však autor dotýká i liturgie starší, která se dnes i u nás na mnoha místech – za vzrůstajícího zájmu věřících – běžně slouží. A v této oblasti musí článek věřícího, který tuto mši svatou zná a účastní se jí, přinejmenším zarazit. Tvrdí se v něm totiž, že „podmínky pro používání předkoncilního misálu Pia V.“ (sic) působí „nejasnosti mezi českými věřícími“, aniž by P. Hájek dále objasňoval, o jaké nejasnosti by se podle něj mělo jednat. Pokud snad někdo něčím podobným trpí, může tuto situaci snadno napravit pročtením motu proprio Benedikta XVI. *Summorum pontificum* z roku 2007 a prováděcího předpisu k němu, instrukce *Universae Ecclesiae*. Veškeré nejasnosti tedy rozptýlil papež Benedikt XVI. už před deseti lety. V motu proprio se konstatuje, že slavení mše svaté podle misálu z roku 1962

nebylo nikdy zakázáno, všichni kněží západního obřadu mají právo ji celebrovat, pokud si to přejí, i bez svolení svého ordináře či Apoštolského stolce, a věřící mají právo se jí účastnit.

Tvrdit, že „tento ritus (jmenovitě obřad kněze) je silně poplatný barokní zbožnosti“, je pak už vyložená podpásovka srovnatelná s útoky na kardinála Burkea kvůli tomu, že používá cappu magnu. I když pomínu udivující terminologickou nepřesnost (podle SP se nejedná o dva odlišné rity, ale o dvě formy téhož římského ritu), je tento výrok značně nešťastný. V rozporu s často tradovaným přesvědčením nejde o mši „tridentskou“; tridentský koncil, resp. Pius V., ji nevymyslel, ale jen kodifikoval jako ritus platný pro celou západní církev (přičemž ponechal v platnosti další, pokud existovaly déle než 200 let, takže např. v dominikánském řádu se dodnes slouží tradiční ritus dominikánský). V Církvi se sloužila po staletí už před Tridentským koncilem; doložena je přinejmenším od svatého Řehoře Velikého (7. stol.). Vyvíjela se, to jistě, ale velmi, velmi pozvolna a nikdy nešlo o „revoluci“. Nikdy dřív nevznikla v Církvi situace, kdy by se věřící museli novou liturgii učit, jak se na to pama-

tuji z dětství od své babičky. Mše svatá všech věků, jak se jí rovněž někdy říká, živila zbožnost věřících mnoho set let. Pro ni umírali mučedníci v Anglii Jindřicha VIII., to ji celeburoval svatý Jan Maria Vianney a svatý Don Bosco, ji se ve své cele zpaměti modlil zmučený P. Josef Toufar. Spojuje nás nejen geograficky, ale i s katolíky všech předchozích generací. O barokní zbožnost tady opravdu nejde a o obřad kněze už vůbec ne.

Mše svatá Pavla VI. je platná, ostatní svátosti sloužené podle nových předpisů rovněž. Avšak církev uznává práva věřících „lnoucích ke staré liturgii“ a ústy Benedikta XVI. potvrzuje, že „co bylo posvátné pro předcházející generace, zůstává posvátným a velkým i pro nás“ (viz doprovodný dopis biskupům při vydání SP). Benedikt XVI. své motu proprio vydal, veden mimo jiné přáním podpořit „vnitřní smíření uvnitř Církve“. Pokud po něm v souladu s přáním papeže toužíme i my, bylo by možná dobře dávat si pozor na vyjadřování, které je nejen zavádějící, ale věřících lnoucích k předkoncilní liturgii se může snadno dotknout. V případě RC Monitoru něco takového zamrzí dvojnásob.

Lucie Cekotová

„Kristus nevykoupil svět žádnou sebeznešenější ideou, ale svým tělem.“

papež František

Radostné a požehnané Vánoce a milostiplný nový rok přeje a za Vaši důvěru, přízeň i podporu v roce uplynulém Vám děkuje redakce RC Monitoru

Jak to vidí Mons. Jan Graubner

Čas Kristovy revoluce nastal

Jakou naději má Církev Evropanům přinášet, aby nebyla marná?
Jaké má Církev zbraně a jak vypadá Kristova revoluce?

Četl jsem v novinách krátkou zprávu o římské konferenci pořádané Radou biskupských konferencí zemí Evropské unie na téma evropské budoucnosti a zaujalo mě, že dotyčný novinář shrnul poselství celého zasedání do jasného úkolu pro Církev: přinášet naději. Následující den jsem četl v breviáři úryvek z knihy Moudrosti, že ti, kdo v Boha doufali, poznají pravdu, kdo byli věrní, zůstanou v jeho lásce, zato o těch, kdo nedbali o spravedlivého a odpadli od Pána, kdo pohrdají moudrostí a kázání, se říká: Marná je jejich naděje, jejich námahy jsou bezvýsledné a jejich skutky čeká užitek.

Jakou naději má tedy Církev Evropanům přinášet, aby nebyla marná? Stačí optimistický pohled z té lepší strany, jak se říká, nebo ten mladický, který vždy čeká dobrý konec?

Pak jsem byl pozván na večeři s prezidentem republiky, který byl na návštěvě v našem městě. Když byla příležitost, aby každý z hostů něco řekl, připomněl jsem minulou návštěvu. Tehdy byli u stolu především podnikatelé a všichni shodně naříkali na nedostatek pracovníků. Investice přinášejí pracovní místa, ale nemá kdo pracovat. Z přistěhovalců z dalekých zemí je strach, tak chtěli urychlit a usnadnit příchod pracovníků z Ukrajiny. Musel jsem to prohlásit za sobecké, protože sice dáme ukrajinským pracovníkům vydělat, ale jejich rodiny tím nakonec stejně trpí, když tátové jsou pryč od rodin a někteří pak v cizině na rodinu zapomenou úplně. Jim bychom pomohli, kdybychom budovali pracovní místa u nich. Ale tím bychom neřešili svůj problém. Náš problém by ovšem vyřešila pozornost vůči rodině. Když budeme mít děti, budou mít školy koho vzdělávat, přibude místních spotřebitelů potravin a dalších výrobků a budeme mít své pracovníky.

Obecná reakce mě zklamala. Jen dva řečníci přitakali. Hlava státu poznamenala, že takové změně by musela předcházet změna veřejného myšlení, které prý podle mnohých vidí budoucnost národa v upřednostňování menšin a stejnopohlavních párů. Jiný přešel k vtípům. Zesmutněl jsem. Na koho se může spolehnout společnost, která si volí lidi bezradné či nezodpovědné? Kam se poděla moudrost? Nebo je to opravdu jeden z hmatatelných důkazů, že vláda hříchu dělá člověka slepým a zatemňuje rozum? Když se v dějinách ukazovala bezmocnost vládnoucích, docházelo k převratům. Lid se chápal aktivity a někdy i zbraní. Dělal revoluce.

Zapojení do Ježíšovy revoluce lásky je nejlepším lékem na vypjatý individualismus a zhoubnou sebestřednost, která dnes dostává rozměr kalamity.

Čeká-li se skutečná pomoc od Církve, jaké má zbraně a jak vypadá Kristova revoluce?

Apoštol Pavel píše Efesanům: Vezměte na sebe plnou Boží výzbroj a stůjte pevně opásáni životem podle pravdy, oblečení pancířem spravedlnosti, obuti odhodlaností, jakou dává evangelium pokoje. Vezměte také prilbu spásy a meč Ducha, to je slovo Boží.

A jak vypadá Kristova revoluce? Jde o revoluci lásky, která miluje druhého stejně jako sebe, dokonce miluje i nepřátele a dobře činí i těm, kteří ji nenávidí. Neleká se ani kříže, protože mu dovede dát smysl, a k jejím vlastnostem patří, že všechno odpouští, nikdy nezoufá, všechno vydrží a nikdy nepřestává. Je dokonce

jistou cestou k moudrosti, protože začátkem moudrosti je láska k ní.

Zapojení do Ježíšovy revoluce lásky je nejlepším lékem na vypjatý individualismus a zhoubnou sebestřednost, která dnes dostává rozměr kalamity. Ona totiž dokáže vycházet ze sebe, budovat vztahy a hledat společné dobro.

Láska, která hledá dobro manželského partnera, je lékem na manželská zranění a rozpady rodin, je prevencí samoty opuštěných.

Láska, která se daruje i za cenu oběti, je otevřená k přijetí dětí a schopná dát jim tu nejlepší výchovu i za cenu různých ztrát na cestě vlastní kariéry.

Láska těch, kteří děti nemají, zas dovede nabídnout rodičům pomoc. V minulých dnech jsem měl velkou radost, že díky štědré pomoci dobrých lidí jsem mohl, jako už řadu let, podepsat desítky darovacích smluv biskupské nadace na stipendium studentům z rodin, které potřebují pomoci. Zakoušení lásky, která je mezi námi přítomná, dává naději. Stačí se zapojit do díla lásky a unavená nervózní Evropa dostane novou infuzi naděje.

O kvalitní představitele, kteří mají podstatný vliv na zdravý rozvoj společnosti, musíme bojovat především zodpovědným přístupem k volbám, ale nemůžeme na ně spoléhat. Je nutné skončit s nezodpovědným spoléháním na ty nahore a přestat se spokojovat s kritikou či nadáváním. Zodpovědnost musíme vzít do vlastních rukou a věřit, že republika i Evropa můžeme sami pomoci novou revolucí, revolucí lásky, která se sice neobejde bez obětí, ale nemusí v ní být žádní mrtví, nýbrž jen vítězové. Děkuji všem, kteří se do revoluce lásky všedního dne sami zapojí.

*Mons. Jan Graubner
arcibiskup olomoucký a metropolita moravský*

Letem světem

V Polsku nastoupil po dvouletém vládním úspěšném období nový premiér. Zákulisní informace z první ruky nemáme, takže nejsou na místě žádné spekulace. Paní Beata Szydło si vedla skvěle a situace našich severních sousedů je zejména v geopolitickém rozměru EU nezáviděníhodná. „Nový polský premiér Mateusz Morawiecki zaujal svým prvním interview po pověření novou funkcí i bruselský server *Politico*: **premiér totiž nemá v plánu nic menšího, než znovu pokřesťanit Evropu,**“ napsal server *iDnes.cz*. Mohlo by se mu to podařit, protože jmenován byl 8. prosince, to je vskutku skvělé datum a slibuje velkou, přímo královskou podporu. Mimořádně, má skvělý „výcvik“. Když mu bylo 15 let (1983), **specializované pořádkové jednotky (milice) ho sebrali na ulici, odvezli do lesa a během míření zbraněmi na jeho hlavu ho donutili vykopat si vlastní hrob.** Přitom mu sdělili, že jeho mladší sestru patrně mohou znásilnit neznámí útočníci. To vše pro protikomunistický odboj jeho otce Kornela Morawieckého. Vedle toho se pak zpráva serveru *Aktuálně.cz* jeví až jako neuvěřitelná: „Třidvacetiletá Číňanka je jednou z několika desítek křesťanů, kteří požádali o český azyl.“ Této Emílii (jméno je změněno) komunistický režim kvůli víře zavřel do vězení oba rodiče a ona celá léta neví nic o jejich osudu. Loni v únoru

si sbalila nejnужnější věci a ze země utekla. Mladá žena je jedna z několika desítek čínských křesťanů, kteří do Česka uprchli. „Žádosti o azyl ministerstvo vnitra vyřizuje už nezvykle dlouho – téměř dva roky. Jak deník *Aktuálně.cz* upozornil už dříve, **kdyby úřad ochranu pronásledovaným věřícím udělil, oficiálně by tak přiznal, že se v Číně porušují lidská práva a nepanuje tam svoboda náboženství.** To je s ohledem na economic-

Koláž: mimi

kou i politickou spolupráci obou zemí velice citlivé téma.“ Dobrý Bože! Uprchlická otázka se opět zdá jako postavená na hlavu.

Pomocný ostravsko-opavský biskup Mons. Martin David pokračuje v tradici a věnoval adventně-vánoční psaní nemocným diecézánům: „Za své biskupské heslo jsem si vybral známou větu z prologu Janova evangelia ‚Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi, kterou se

denně modlíme v modlitbě Anděl Páně. Je to věta, která bude opakovaně znít i v liturgii svátků Božího narození. ... **Přestože se možná o Vánocích nedostanete do kostela, budete mít určitě možnost vidět betlém. Pohled na Betlémské dítě a zástupy lidí, kteří přicházejí, vám chce připomenout, že Bůh je i vám blízko tam, kde jste, a v té situaci, ve které jste. Že i vy, i když třeba s obtížemi, uděláte pár kroků, můžete v duchu přijít k Betlému a poklonit se tomu, který se narodil, aby nám byl blízko. Jedině jeho blízkost může vaše srdce naplnit útechou a pokojem, který zvěstovali andělé při jeho narození.**“

Dobrá zpráva nakonec, citujeme titulek *Mf DNES*: „**Migrující los u Olomouce konečně překonal dálnice a zamířil k Libavé.**“ To prostě udělá radost! Ale měli bychom zrušit dálnice, protože „celkově bylo na jeho pohybu dobře vidět, jaký problém pro takové zvíře dálnice tvoří. Los přišel ze severu od Liberce, podél D10 šel až k Mladé Boleslavi. Pak vyrazil na západ, ale narazil na D8 a ten trychtýř ho postupně dovedl až k Praze. Když se konečně dostal přes D10, tak šel podél D11 až Poděbradům, kde je eko-duk, a teprve tam se přes ni zřejmě dostal. No a pak ho na nějakou dobu opět zarazily dálnice u Olomouce.“ Podle všeho míří do Polska!

-zd-

24. 12. Ne	4. neděle adventní 2 Sam 7,1–5.8b–12.14.16, Žl 89, Řím 16,25–27, Lk 1,26–38
25. 12. Po	Slavnost Narození Páně (zasvěcený svátek) Iz 52,7–10, Žl 98, Žid 1,1–6, Jan 1,1–18
26. 12. Út	Svátek sv. Štěpána, prvomučedníka Sk 6,8–10; 7,54–60, Žl 31, Mt 10,17–22
27. 12. St	Svátek sv. Jana, apoštola a evangelisty I Jan 1,1–4, Žl 97, Jan 20,2–8
28. 12. Čt	Svátek sv. Mláďátek, mučedníků I Jan 1,5–2,2, Žl 124, Mt 2,13–18
29. 12. Pá	sv. Tomáš Becket, biskup a mučedník I Jan 2,3–11, Žl 96, Lk 2,22–35
30. 12. So	sv. Evžen, biskup I Jan 2,12–17, Žl 96, Lk 2,36–40

31. 12. Ne	Svátek Svaté Rodiny Gn 15,1–6; 21,1–3, Žl 105, Žid 11,8.11–12.17–19, Lk 2,22–40
1. 1. Po	Slavnost Matky Boží, Panny Marie (zasvěcený svátek) Nm 6,22–27, Žl 67, Gal 4,4–7, Lk 2,16–21
2. 1. Út	Památka sv. Basila Velikého a Řehoře Nazíanského I Jan 2,22–28, Žl 98, Jan 1,19–28
3. 1. St	Nejsvětější Jméno Ježíš I Jan 2,29–3,6, Žl 98, Jan 1,29–34
4. 1. Čt	bl. Anděla z Foligna I Jan 3,7–10, Žl 98, Jan 1,35–42
5. 1. Pá	sv. Telesfor, papež a mučedník I Jan 3,11–21, Žl 100, Jan 1,43–51
6. 1. So	Slavnost Zjevení Páně (doporučený svátek) Iz 60,1–6, Žl 72, Ef 3,2–3a.5–6, Mt 2,1–12

MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Redakční rada: PhDr. Roman Cardal, Ph.D., Mgr. Andrej Kutarňa, fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského č.j.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.